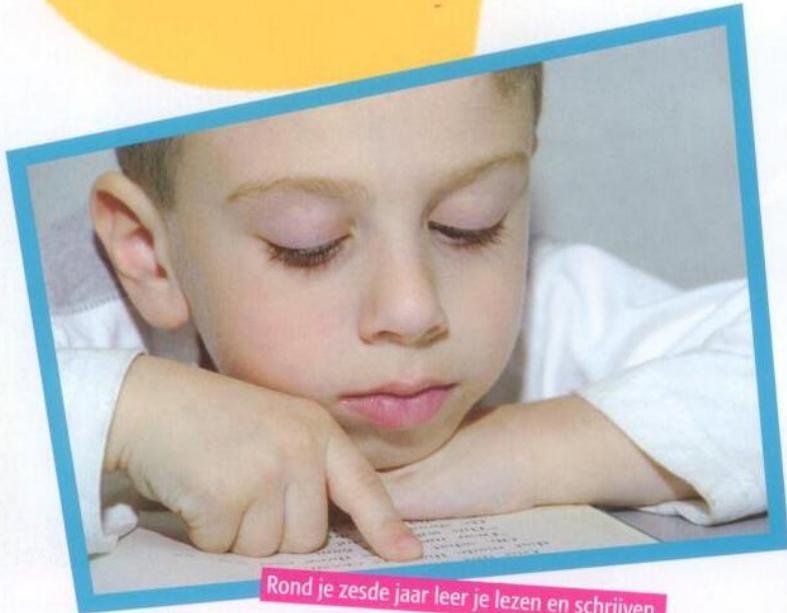

Geslachtskenmerken

Rond je zesde jaar leer je lezen en schrijven.

Je hebt al heel wat ontwikkelingen door- gemaakt om te zijn waar je nu bent. Als baby leerde je kruipen. Daarna zette je je eerste stapjes en zei je je eerste woordjes. Als peuter begon je hele zinnen en verhaaltjes te vertel- len. Als kleuter mocht je voor het eerst naar de basisschool. Rond je zesde jaar leerde je je eerste woordjes lezen en schrijven. Ieder jaar groeide je, geestelijk en lichamelijk.

Primaire geslachtskenmerken

Wanneer mensen een baby krijgen, is één van de eerste dingen die ze te horen krijgen: "het is een jongen" of "het is een meisje". Dit verschil is vrij gemakkelijk te zien, een jon- gen heeft een piemeltje en een meisje heeft schaamlippen. De verschillen die tussen jongens en meisjes bij de geboorte te zien zijn, heten de primaire geslachtskenmerken.

De verschillen tussen een jongen en een meisje zijn duidelijk te zien.

Tot de leeftijd van 10-12 jaar is er, op de geslachtsdelen na, weinig verschil te zien tussen het lichaam van een jongen en dat van een meisje. Dat zal in de puberteit gaan veranderen.

De puberteit

De leeftijdsfase van 11 tot 16 jaar wordt de puberteit genoemd. Wanneer je tussen de 11 en 16 jaar oud bent, ben je een puber. In deze tijd groeit en verandert je lichaam snel. Er is een periode in de puberteit waarin je

ALWEER
NIEUWE KLEREN ?

Groeispuurt

Baard in de keel

De verschillen tussen man en vrouw

lichaam heel snel groeit, dit heet de **groei-
spurt**. Bij jongens vindt deze meestal iets later
plaats dan bij meisjes. De verschillen tussen
jongens en meisjes worden steeds groter.

Secundaire geslachtskenmerken

De lichamelijke veranderingen die in de puber-
teit plaatsvinden, worden de secundaire ge-
slachtskenmerken genoemd.

Bij jongens begint in de puberteit de vorming
van zaadcellen. Zij zullen in de puberteit hun
eerste zaadlozing krijgen. Op het gezicht zullen
de eerste haartjes te zien zijn die een baard
en snor kunnen gaan vormen. Wanneer de
jongen dit niet wil, zal hij zich moeten gaan
scheren. Ook de **baard in de keel** zal in de
puberteit plaatsvinden. De stem van de jonge
man wordt zwaarder. De overgang naar een
zwaardere stem verloopt niet altijd even soe-

pel. De stem kan af en toe overslaan. Verder
beginnen de borstharen te groeien en krijgt
de jongen meer spieren.

Bij de meisjes begint in de puberteit de rijping
van de eicellen. Zij zullen in de puberteit voor
het eerst ongesteld worden (menstruatie).
Ook krijgt een meisje in de puberteit bredere
heupen. Dit doet het lichaam om zich voor
te bereiden op het dragen van een baby.
Er beginnen zich borsten te vormen en er
ontstaat meer onderhuids vetweefsel.

Er zijn ook secundaire geslachtskenmerken
die zowel jongens als meisjes krijgen. Dit is
het groeien van haar rond de geslachtsdelen
(**schaamhaar**) en haar onder de armen (**oksel-
haar**).

Geslachtskenmerken